

KÖNYVTÁRI MUNKA- KÖNYVTÁROS HIVATÁS

A tudományos-, műszaki-és szakkönyvtárak szerepe a tudományos-műszaki haladásban

1974. október 18-án a Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő Tudományos és Műszaki Állami Bizottság szemináriumot rendezett a fenti témában az össz-szövetségi és központi ágazati információs szerek, valamint a minisztériumok és a főhatóságok vezetői részére.

A Tudományos és Műszaki Állami Bizottság tudományos-műszaki információs és propaganda hivatalának helyettes vezetője, O.V. KEDROVSZKIJ előadásában hangsúlyozta, hogy az SZKP KB 1974. május 8-i határozata a könyvtári és tájékoztatási szolgáltatások megjavításának hosszútávú és komplex programját írja elő.

A tudományos-, műszaki- és szakkönyvtárak elsajátították a kommunista világnézet kialakulását elősegítő marxista-leninista irodalom, a párt- és kormányhatározatok, a pártsajtó és más társadalmi-politikai, tudományos-műszaki kiadványok széles körű propagálásának különböző formáit és módszereit.

Az SZKP KB határozatában szerepel, hogy "gyakran értékes könyvek állnak a polcokon anélkül, hogy valaki olvasná őket. A tudományos-műszaki és szakkönyvtári állomány forgási sebessége alacsony". Sokkal több figyelmet kell fordítani a kevésbé használt irodalom letéti raktárának megszervezésére. Már egyeztettek azoknak a tudományos-, műszaki- és szakkönyvtáraknak a jegyzékét, amelyeket a minisztériumok össz-szövetségi letéti raktárként kijelöltek. Nagy figyelmet kell fordítani a könyvtári állományok normatív-műszaki dokumentációval, szabadalmakkal és ipari katalógusokkal történő gyarapítására. 1975-től kezdődően a GPNTB az ipari katalógusok állományát mikroformátumban gyűjti, ami lehetőséget ad a köztársasági tudományos-műszaki információs szerveknél az állomány teljességre törő kiegészítésére.

A GPNTB kidolgozza és megküldi a tudományos-műszaki információs szerveknek a világon megjelenő tudományos-műszaki irodalomról szóló speciális katalógusok építéséhez szükséges módszertani ajánlásokat és egységes követelményeket. Ennek alapján a GPNTB kiadja az olyan külföldi tudományos-műszaki irodalomra vonatkozó mutatókat, amelyek a szovjet könyvtárakban ugyan nincsenek meg, de beszerzésük ajánlatos.

Az SZKP KB megjegyezte, hogy a kiadványokról szóló, könyvtárak által előállított információ nem elég gyors és célirányos. A Bizottság megvizsgálta a tájékoztatás megjavításának lehetőségét. Jelentő-

sen növekszik azon külföldi folyóiratoknak a száma, amelyekről jeladó tájékoztatás készül. 1974-ben 2500 folyóiratot dolgoztak fel ily módon, 1975-ben pedig 4200-at. Szükség van e szolgáltatás propagálásának fokozására és az előfizetők számának növelésére. A GPNTB módszertani ajánlásokat ad ki a jeladó tájékoztatás tökéletesítésére.

A központi ágazati tudományos-műszaki információs szervek feladatai közé tartozik az ajánló bibliográfiai mutatók kiadásának a népgazdaság minden ágazatára terjedő kiszélesítése.

A GPNTB és a központi ágazati tudományos-műszaki könyvtárak állományainak jobb kihasználására az elkövetkező években kerül sor az újonnan beérkező anyagok - elsősorban ipari katalógusok, külföldi folyóiratok és könyvek - egységes kereső apparátusának a kidolgozására.

Tovább fejlődik a könyvtárközi kölcsönzés rendszere. Hasonló fontos feladat, hogy az információfelhasználók kéréseit elutasítás nélkül tudják teljesíteni. Ennek egyik útja a másolatok készítése.

A Bizottság foglalkozott még a tudományos kutató munka fejlesztésével, a könyvtári alkalmazottak továbbképzésével, a műszaki bázis megszilárdításával.

A GPNTB igazgatója, N.J. TUSKEVICS, felszólalásában a GPNTB-nek az össz-szövetségi tudományos-módszertani központ szerepét hangsúlyozta. Jelenleg kidolgozás alatt áll a GPNTB új szervezeti felépítése. Alapelv az egyes osztályok munkájának oly módon történő összehangolása, hogy a munkafolyamatoknak könyvtárban megvalósított fejlesztése során szerzett tapasztalatokat széleskörűen fel lehessen használni a tudományos-, műszaki- és szakkönyvtári hálózatban.

Az 1975. évi tervekben szerepel a könyvtáraknak ajánlott LENIN örökségével foglalkozó tematikus kiállítás-sorozat, a LENIN könyvtárral és a Marxizmus-leninizmus intézettel együtt történő kidolgozása. 1975-től kezdődően a GPNTB évente kiadja a központi ágazati tudományos-műszaki információs szervek és a könyvtárak által készített ajánló bibliográfiák szemlétjét.

A legnagyobb könyvtárakkal együttműködve a GPNTB kidolgozza a mikrofilmezés összesített távlati terveit. Ugyancsak nagy munkát jelent a tudományos-módszertani tevékenység 1976-1980 évekre szóló távlati terveinek összeállítása. Fontos feladat még a könyvtári folyamatok automatizálása, az olvasói igények automatizált elemzésének - mint a gyarapítási rendszer tökéletesítési eszközének - a hálózatra történő adaptálása.

Az SZKP KB határozatában szereplő, még megoldásra váró problémákról beszélt A.J. NIKOLAEVSZKAJA, az Utügyi Minisztérium Központi Tudományos-Műszaki Könyvtárának tudományos titkára. Felszólalásában röviden érintette a vasuti könyvtárakban elért eredményeket. A sok éves tapasztalat igazolta a könyvtárhálózat kiépítésére vonatkozó elvek helyességét. Szervezeti felépítése, a centralizált gyarapítás, feldolgozás, katalogizálás elvei megfelelnek a vasut irányítási rendszerének.

A könyvtárállományok optimalizálása és felhasználásuk javítása érdekében három irányban folytattak kutatómunkát: a vasutasok információigényének tanulmányozása, az állományok kihasználásának tanulmányozása és a vasutal határos területeken a megválaszolhatatlanság okainak tanulmányozása, /vasuti tematikában elutasítás nem volt/. A kutatások eredményeit felhasználták a gyarapítási tervek kiigazításához, határterületi tematika esetén könyvtárközi kölcsönzéssel a más könyvtárak állományának aktív kihasználásához és a letéti állomány kialakításához.

Felszólalása végén az előadó azokról a konkrét intézkedésekről beszélt, amelyek segítségével végre kívánják hajtani az SZKP KB határozatát. A legfontosabb kutatási területek: a tudományos-műszaki tájékoztatási szervek és a tudományos-műszaki könyvtárak közösen folytatott kísérletei eredményeinek tanulmányozása, az ágazat letéti állományának a megszervezése, az automatizált vasuti tudományos-műszaki információs rendszer bevezetése.

A központi tudományos-műszaki könyvtár tevékenységének alapvető irányairól, a még megoldásra váró feladatokról, az SZKP KB határozatának az ágazatban történő megvalósításáról beszélt V.N. SCSIRIN, a "Csermetinformációja" Vaskohászati Tájékoztatási Intézet igazgatóhelyettese és M.M. PILIKOVSKAJA, a Könyvüipari Központi Tudományos-Műszaki Könyvtár igazgatóhelyettese.

A szemináriumot a résztvevők nagyjelentőségűnek tartották a könyvtári tevékenység további fejlesztésében és az SZKP KB határozatában szereplő feladatok mielőbbi megvalósításában.

/Naucsntie i TehnicseSZkie Biblioteki SzSzSzR, 1975.
1.sz. p.10-18./

Viszocsek Valerijné

A tudományos-műszaki tájékoztatás és a tudományos könyvtárügy közötti együttműködés az NDK-ban

Szakemberek azt vizsgálták, hogy mennyiben sikerült a tudományos-műszaki tájékoztatásnak a népgazdasági problémák megoldásához segítséget nyújtani, továbbá a kutatási és fejlesztési eredmények hatékony felhasználását elérni. Megállapításuk szerint a tájékoztatás területén - beleértve a káderek képzésének és a feladatok végrehajtásának jelentős támogatását - komoly eredményeket értek el. Jelenleg - az NTMIR /Nemzetközi Tudományos Műszaki Információs Rendszer/ közvetítésével - a KGST országok tudományos-műszaki forrásai-